

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ РЕСТАВРАЦІЙНИЙ ЦЕНТР
УКРАЇНИ**

Україна, 01004, м. Київ, вул. Терещенківська, 9-б

тел./факс: +38 044 234-51-21, 234-75-61 e-mail: restorer@i.ua

« 12 » 04, 2016 р.

м. Київ

№ 301

На №017/07/428 від 25.03.2016 р.

Народному депутату України Васюнику І.В.,
Народному депутату України Юринець О.В.,
Народному депутату України Кадикалу М.О.

Шановні народні депутати!

На Ваш запит, проголошений на засіданні Верховної Ради України 01.04.2016 р. щодо створення науково-дослідного інституту на базі Львівської філії Національного науково-дослідного реставраційного центру України, повідомляємо наступне.

Пропозиція щодо створення **дублюючої** науково-дослідної установи у межах існуючого штату працівників та фінансового забезпечення Львівської філії ННДРЦУ свідчить про відсутність обґрунтованості, незнання реального стану справ не лише у нашій організації, а й в музейній та реставраційній галузі країни, що викликало серед співробітників національного закладу категоричне заперечення, оскільки ставить під загрозу цілісність та саме існування Центру як єдиної організації.

Нині Музейний фонд України налічує понад 12 млн. предметів державної частини Музейного фонду України, близько третини з них вимагають консерваційно-реставраційного втручання, решта музейних предметів – постійного нагляду за станом їх збереженості кваліфікованих фахівців у галузі реставрації. У зв'язку з незначною кількістю художників-реставраторів у країні (близько 350 осіб) та відсутністю штатних реставраторів у більшості музеїв основне навантаження на здійснення комплексу заходів, пов'язаних зі збереженням, дослідженням унікального історико-культурного надбання з музейних скарбниць України, покладено на Національний науково-дослідний реставраційний центр України – головну організацію в м. Києві, регіональні філії в м. Львів, Одеса, Харків.

Реставраційний центр – науково-дослідний заклад, який упродовж 80 років свого існування досліджує та реставрує предмети Музейного фонду України й відомий серед світової реставраційної спільноти. З часу свого заснування (1938 р.) і дотепер Центр здійснює дослідження, консервацію, реставрацію **винятково рухомих** пам'яток історії та культури, а саме: предметів державної частини Музейного фонду України, а це десятки тисяч

світового значення, які прикрашають експозиції практично всіх музейних закладів держави. Дослідження, реставрація нерухомої частини, зокрема пам'яток архітектури, монументального живопису, мозаїки тощо, не входить до функцій Центру, тому в закладі відсутні фахівці із зазначеного напряму діяльності.

Найстаріший спеціалізований заклад в Україні має регіональні філії в містах Львів, Одеса, Харків, які створено відповідно до Постанови Ради Міністрів УРСР № 39 від 27.01.1983 р. «Про заходи по дальшому поліпшенню охорони, використання і реставрації пам'яток історії та культури».

Юридичною особою є головна організація в м. Києві. Регіональні філії ННДРЦУ є його підрозділами з однаковою структурою, штатним розписом; вони не мають окремого балансу, рахунків. Згідно з кошторисом та штатним розписом Центру фінансування філій здійснює Міністерство культури України виключно через головну організацію ННДРЦУ в м. Києві. Усі юридичні та фінансові зобов'язання філій виконує головна організація.

Відповідно до статутної діяльності заклад здійснює функції науково-дослідної інституції, а філії виконують функції Центру в Західному, Південному, Східному регіонах. Таким чином, заклад територіально охоплює всі регіони та музеї України.

Практична робота закладу базується на наукових принципах комплексного дослідження матеріальної основи музейних предметів методами природничих та гуманітарних наук із залученням досягнень фізики, хімії, біології, матеріалознавства тощо. Так дослідження в головній організації Центру виконують фахівці вузькопрофільних наукових підрозділів фізико-хімічних, рентгенографічних, біологічних та кліматологічних досліджень, які професійно володіють фізико-хімічними, оптико-фізичними, біологічними аналітичними методами і мають технічну базу для дослідно-експериментальної роботи.

На Центр покладено функцію узагальнення існуючого вітчизняного й зарубіжного досвіду реставраційної галузі, розробки та впровадження методичних доробок в реставраційну й музейну практику. Адміністрація сприяє налагодженню контактів між спеціалізованими реставраційними й музейними закладами держави та інших країн світу, підтримує будь-які ініціативи, пропозиції, спрямовані на розвиток і поліпшення діяльності закладу.

У депутатському запиті порушено питання щодо створення на базі Львівської філії ННДРЦУ дублюючої наукової інституції, що неможливо і через суто об'єктивні причини: брак наукового потенціалу для науково-дослідного інституту, відсутність необхідної матеріально-технічної бази для дослідної роботи тощо.

Львівська філія має два відділи. У відділі наукових досліджень працює 5 осіб: очолює підрозділ кандидат фармацевтичних наук за спеціалізацією «Стандартизація та організація виробництва лікарських засобів», один співробітник – біохімік і три наукових співробітники з гуманітарною освітою, чого абсолютно недостатньо для здійснення фундаментальних практичних завдань наукової реставрації, які ставить перед собою заявлена наукова інституція.

До того ж Львівська філія не має сучасно обладнаних лабораторій для комплексних фізико-хімічних, рентгенографічних та біологічних досліджень. Відсутня дослідна експериментальна база для розробки та впровадження нових реставраційних методів, методик, технологій, а також для апробації реставраційних матеріалів. У разі необхідності ці функції для наукових потреб музеїв України виконує головна організація Центру в м. Києві, яка має для цього необхідний науковий потенціал та досвід практичної роботи.

Жоден з художників-реставраторів, що працюють у Львівській філії, не має вищої кваліфікаційної категорії, перша категорія є в 7-х, друга – у 7-х, третя – в 1-го (з них троє атестовані за двома реставраційними спеціальностями). Слід зазначити, що у Львівській філії, на противагу від головної організації та Харківської й Одеської філій, є лише вузькопрофільні фахівці, винятково з реставрації станкового олійного, темперного живопису, поліхромної скульптури. Інші реставраційні спеціальності у філії відсутні, хоча існує нагальна потреба в реставрації музейних предметів різних груп зберігання. Упродовж багатьох років філія співпрацює з обмеженою кількістю одних і тих самих музейних закладів Західного регіону, у середньому 7–8.

Художників-реставраторів у Західному регіоні готує два навчальних заклади – Львівська національна академія мистецтв і Львівський державний коледж декоративного та ужиткового мистецтва імені Івана Труша, які забезпечують реставраційними кадрами музейні заклади регіону. Зокрема, у Національному музеї імені Андрея Шептицького працює 39 художників-реставраторів, є науковий сектор (4 особи); у Львівській національній галереї мистецтв ім. Б.Г. Возницького – 19 художників-реставраторів, у Музеї історії релігії – 10 тощо, переважна більшість яких має високі кваліфікаційні категорії, значний стаж практичної роботи. Кожна із зазначених вище музейних установ має відповідний кадровий потенціал і кращі фінансові можливості. Художники-реставратори цих музеїв займаються реставрацією суто своїх музейних колекцій. Натомість Центр обслуговує всі музейні заклади України.

Створення ж науково-дослідного інституту на базі Львівської філії, відповідно до депутатського запиту, є невиправданим, недоцільним, фактично – це тільки зміна вивіски, яка кардинальним чином не покращить ситуації в регіоні щодо дослідження, збереження предметів Музейного фонду в Західному регіоні. Філія неспроможна взяти на себе функції науково-дослідного інституту і змінити стан речей.

Інститут по суті має виконувати функції, аналогічні тим, що покладено на Реставраційний центр, який і є науково-дослідною установою. Питання «щодо реставрації та збереження мистецької спадщини», якими буде нібито займатися новостворений інститут, за посиланням на депутатський запит, вирішує вже наявний національний заклад культури з майже 80-річною історією – ННДРЦУ, органом управління якого є Міністерство культури України. Виділення філії в окрему структуру з гучною назвою наразі сприймається неоднозначно, оскільки загрожує подальшому існуванню цілісної інституції.

Львівська філія жодного разу не порушувала пропозиції щодо створення інституту перед головною організацією. Переважній більшості працівників філії вони стали відомими нещодавно, після надходження депутатського запиту.

Питання наукового вивчення, дослідження, реставрації, консервації музейних предметів Музейного фонду України є нагальними й однаковими для всіх регіонів держави, і Західний регіон не є винятковим. До того ж цей регіон найкраще забезпечений реставраційними кадрами.

Центр діє як живий «організм», працюючи єдиною командою, з використанням потужного кадрового потенціалу; підтримує будь-які ініціативи, пропозиції щодо співробітництва, підвищення кваліфікації, обміну досвідом з профільними реставраційними, музейними закладами України та інших країн світу, пошуку додаткових джерел фінансування тощо. Проблеми розвитку, модернізації закладу, матеріально-технічної бази, створення відповідних умов праці тощо Центр постійно ставить перед Міністерством культури України, відповідними профільними комітетами, організаціями, які безпосередньо займаються питаннями збереження історико-культурної спадщини.

Враховуючи вищевикладене, вважаємо недоцільним і безпідставним створення на базі Львівської філії ННДРЦУ ще однієї наукової інституції, яка б повністю дублювала функції Національного науково-дослідного реставраційного центру України Міністерства культури України.

101 підпис працівників ННДРЦУ
НА 20 АРК.

Стрельникова

Світлана Олександрівна

Генеральний директор
Національного науково-дослідного
реставраційного центру України,
госп. Музейної ради при
Міністерстві культури
України, госп. президент
Українського національного
комітету ІСОМ,
заступник голови президії
Асоціації з атестації
художників-реставраторів
України, кавалер Ордена
В.Великомучениці Євфразії,
Заслужений працівник
культури України, м. Київ

Новикова

Галина Михайлівна

Заступник генерального
директора з наукової
роботи, кандидата
біологічних наук

м. Київ